

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Олег ЛИТВИНЕНКО, 1982 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2004 році Уманський державний аграрний університет за спеціальністю Агрономія, аспірант Уманського національного університету Міністерства освіти і науки України, м. Умань, виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Садівництво та виноградарство».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Уманського національного університету Міністерства освіти і науки України, м. Умань, від 01 травня 2026 року № 01-05/43, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – Романа ЯКОВЕНКА, доктора сільськогосподарських наук, професора, завідувача кафедри плодівництва і виноградарства, Уманський національний університет;

Рецензентів – Романа БУЦІКА, кандидата сільськогосподарських наук, доцента, доцента кафедри плодівництва і виноградарства, Уманський національний університет;
Олександри ПОЛУНІНОЇ, кандидата сільськогосподарських наук, доцента, доцента кафедри плодівництва і виноградарства, Уманський національний університет;

Офіційних опонентів – Миколи БУБЛИКА, доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка НААН України, першого заступника директора, Інститут садівництва НААН України;
Ірини ІЩЕНКО, кандидата сільськогосподарських наук, доцента, професора кафедри садівництва, виноградарства, біології та хімії, Одеський державний аграрний університет,

на засіданні 23 червня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство Олегу ЛИТВИНЕНКУ на підставі публічного захисту дисертації «Формування крони та продуктивність імунних сортів яблуні в умовах Правобережного Лісостепу України» за спеціальністю 203 Садівництво та виноградарство.

Дисертацію виконано в Уманському національному університеті Міністерства освіти і науки України, м. Умань.

Науковий керівник – Володимир ЗАМОРСЬКИЙ, доктор сільськогосподарських наук, професор, Уманський національний університет, професор кафедри плодівництва і виноградарства.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертація відповідає вимогам п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу

вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 (зі змінами).

Здобувач має 11 наукових публікацій за темою дисертації, з яких три – статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України.

Наукові публікації, зараховані за темою дисертації, відповідають вимогам пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 (зі змінами):

1. Заморський В.В., Литвиненко О.Б. Формування крони та продуктивність імунних сортів яблуні. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2024. Вип. 104. Ч. 1: Сільськогосподарські науки. С. 243-248. 10.32782/2415-8240-2024-104-1-243-248
2. Литвиненко О.Б. Динаміка росту пагонів імунних сортів яблуні. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2024. Вип. 105. Ч. 1: Сільськогосподарські науки. С. 213-217. 10.32782/2415-8240-2024-105-1-213-217.
3. Заморський В.В., Литвиненко О.Б. Анатомічні особливості пагонів і листків яблуні залежно від сорту та форми крони. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2025. Вип. 107. Ч. 1: Сільськогосподарські науки. С. 78-84. DOI: 10.32782/2415-8240-2025-107-1-78-83.

У дискусії взяли участь і висловили зауваження:

Микола БУБЛИК, офіційний опонент, доктор сільськогосподарських наук, професор, академік НААН України, перший заступник директора, Інститут садівництва НААН України.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. Розділ 1 «Продуктивність імунних сортів яблуні та особливості їхньої агротехніки (огляд літератури)» слід було завершити теоретичним обґрунтуванням напряду досліджень.

2. На сторінці 19 приведені застарілі (за 2023 р.) дані FAOSTAT.

3. У розділі 2 «Умови, об'єкти та методика досліджень» слід було обґрунтувати схеми дослідів, а саме: підстави для вибору сортів та типів крони, та описати основні елементи технології вирощування яблуні або на програму, прийняту в навчально-виробничому відділі Уманського НУ.

4. Характеристика ґрунту дослідних насаджень (стор.50): не зрозуміло розміщення дослідів за дослідними ділянками та властивості ґрунту якої з ділянки тут приведено.

5. Дослідження проводили у трьох дослідах, які різняться підщепами, тому аналізуючи отримані результати краще порівнювати реакцію на форми крони не сортів, а сорто-підщепних комбінувань.

6. Вживання термін «грибкові хвороби» є помилковий, згідно стандарту «ДСТУ 4756:2007 Захист рослин. Терміни та визначення понять» слід вживати термін «грибні хвороби».

7. Діаметр штамба вимірюють штангенциркулем, а не мірною стрічкою, як написано на сторінці 57.

8. Порівнювати діаметр штамба дерев сорту Ред Топаз і Флоріна (стор.84) некоректно, тому що різного віку і щеплені на різних підщепах.

9. У дисертаційній роботі зустрічаються невдалі вирази, наприклад «отримані бритвою центральні зрізи бруньок» (стор.57), «попередня тенденція до збільшення площі листової пластинки» (стор.95), «за однакової середньої ціни реалізації (15 000 грн/т) обсяг валової продукції в цінах реалізації прямо корелював із рівнем урожайності» (стор.128).

Ірина ІЩЕНКО, офіційний опонент, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, професор кафедри садівництва, виноградарства, біології та хімії, Одеський державний аграрний університет.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. У першому розділі (огляд літератури) значна увага приділена питанням імунітету сортів яблуні до парші та борошнистої роси. Разом з тим, доцільно було б більш детально висвітлити сучасні системи формування крон у насадженнях інтенсивного типу та їх вплив на продукційні процеси дерев.

2. У розділі 2.3 при характеристиці об'єктів досліджень доцільно було б більш детально відобразити конструкцію дослідних насаджень, зокрема навести відомості щодо параметрів шпалери.

3. При аналізі анатомічної будови листків і пагонів доцільно було б доповнити дослідження показниками продихового апарату листків, що дозволило б більш повно пояснити особливості фотосинтетичної діяльності досліджуваних сортів.

4. При аналізі результатів ростових процесів у розділі 4 доцільно було б частіше акцентувати увагу на впливі погодних умов окремих років досліджень, оскільки вони суттєво впливають на інтенсивність росту пагонів, формування листового апарату та продуктивність насаджень.

5. У підрозділі 4.1, де наведено результати оцінювання освітленості крон дерев яблуні, для повнішого розкриття особливостей формування фотосинтетичного апарату доцільно було б доповнити дослідження показниками фотосинтетично-активної радіації або більш детально охарактеризувати методику визначення освітленості у різних частинах крони.

6. У розділі 5, присвяченому товарним показникам плодів, доцільно було б розширити перелік показників якості шляхом визначення щільності м'якуша плодів та оцінки їх лежкості під час зберігання.

7. У підрозділі 5.4. Вплив форми крони дерев імунних сортів яблуні на показники хімічного складу плодів – висвітлено встановлений вплив форми крони на хімічний склад плодів, який заслуговує позитивної оцінки. Водночас більш повну характеристику споживчої цінності продукції

забезпечило б визначення вмісту аскорбінової кислоти та фенольних сполук.

8. У тексті дисертації трапляються окремі стилістичні, редакційні та технічні неточності, які не впливають на загальне позитивне сприйняття роботи та не знижують наукової цінності отриманих результатів.

Наведені зауваження мають переважно дискусійний характер, не знижують наукової та практичної цінності виконаної роботи і можуть бути враховані автором у подальших дослідженнях.

Олександра ПОЛУНІНА, рецензент, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри плодівництва і виноградарства, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. Перед основним текстом дисертації відсутня анотація українською та англійською мовами.
2. В розділі 1. (огляд літератури) пересічно по тексту зустрічається вживання назв сортів та форм крони латиницею.
3. В підпункті 2.5. «Методика і методи проведення досліджень» вказано, що освітленість крони дерев яблуні виражали у відсотках, натомість в результативній частині дисертації у таблиці 4.1 (С. 69) значення показника виражено в тис. люксів.
4. В методичному розділі варто вказати спосіб розміщення облікових ділянок. Наприклад, рендомізований чи блоковий рендомізований?
5. Оформлення списку використаних джерел літератури не відповідає вимогам ДСТУ 8302:2015.
6. У додатках відсутній список публікацій здобувача за темою дисертації та акти впровадження результатів досліджень у виробництво.

Роман БУЦИК, рецензент, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри плодівництва і виноградарства, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. В огляді літератури розкривається продуктивність імунних сортів яблуні за різних типів крони, натомість, у висновку до цього розділу не зазначено вибір типу крони для досліджень.
2. Схема досліджень потребує ширшого розкриття сутності – вибір крони і контролю, тип підщеп, схема живлення та вік насаджень.
3. В розділі «Методика формування крон» варто зазначати відмінності формування крон згідно морфологічних особливостей помологічних сортів.
4. У підрозділі «Площа листової поверхні», сторінка 84, викликає сумнів майже подвійна різниця між показниками форми крони «Струнке веретено» і «Французська вісь» на користь останньої.
5. Не зрозумілим є дублікація висновків після кожного розділу та в кінці роботи.
6. Рекомендації для виробництва слід розширити за рахунок конкретизації конструкції насадження відповідно до помологічних сортів.

Роман ЯКОВЕНКО, голова разової спеціалізованої вченої ради, доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри плодівництва і виноградарства, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, без зауважень.

Володимир ЗАМОРСЬКИЙ, науковий керівник, доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри плодівництва і виноградарства, Уманський національний університет.

Оцінка позитивна, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Олегу ЛИТВИНЕНКУ ступінь доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 203 Садівництво та виноградарство.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Роман ЯКОВЕНКО